

Postępowanie w przypadku grzybiczych i bakteryjnych zakażeń skóry wokół stomii

Grażyna Zienkowska

Coloplast®
Professional

Trudno gojące się zmiany skórne wokół stomii

mogą być dużym problemem i znacznie utrudniać adaptację pacjenta do życia z wyłonioną stomią. Prawidłowa i regularna pielęgnacja skóry skutkuje lepszą jakością życia, ponieważ każde, nawet niewielkie powikłanie stomii powoduje niepokój, ból oraz zaburza normalną aktywność życiową.

Z powikłaniami skórnymi wokół stomii mierzy się większość pacjentów. Szczególnie w przypadkach bakteryjnych i grzybiczych zmian skórnych należy skorzystać ze specjalistycznej wiedzy personelu medycznego, który przyniesie pomoc oraz zaleci odpowiednie środki pielęgnacyjne zapobiegające przykrym dolegliwościom.

Najczęstsze przyczyny grzybiczych i bakteryjnych zakażeń skóry

Z punktu widzenia pielęgnacji skóry wokół stomii, istotne znaczenie ma odcinek jelita, na którym została wyłoniona stomia. Stomia może być wyłoniona na jelicie cienkim (ileostomia) lub na jelicie grubym (kolostomia). Treść z jelita cienkiego jest rzadsza, o odczynie kwaśnym, zawiera sok trzustkowy, kwasy żółciowe i działa drażniąco na skórę. Przedłużone działanie enzymów powoduje macerację skóry i nadżerki.

Zwiększa to ryzyko zakażenia bakteryjnego i grzybiczego i może prowadzić do powstawania ran otwartych wokół stomii, a także ran sączących i rozległych.

Inne przyczyny zmian skórnych to:

- złe umiejscowienie stomii, np. w fałdzie skórnym, nierównościach,
- trudności z odpowiednim zaopatrzeniem stomii u pacjentów, którzy nie widzą stomii,
- stomia wklęsta – kwaśna treść jelitowa drażni skórę, powodując zmiany zapalne,

- wypadanie stomii, szczególnie w przypadku stomii dwulufowej, której zaopatrzenie jest bardzo trudne,
- martwica brzeżna stomii, utrudniająca jej zaopatrzenie, a w efekcie powodująca zwężenie stomii,
- przepuklina okołostomijna lub podskórne wypadanie stomii, które prowadzą do deformacji powłok okolicy stomii i trudności w zaopatrzeniu.

Warto wspomnieć również o błędach pielęgnacyjnych, które prowadzą do zmian skórnych. Jest to min. **niewłaściwe wycięcie otworu w płytce stomijnej**. Wycięcie zbyt dużego otworu powoduje, że skóra wokół stomii jest narażona na bezpośredni kontakt z wydzieliną wydostającą się ze stomii, powodując podrażnienie i uszkodzenie skóry. Zbyt mały otwór w płytce może powodować otarcie śluzówki jelita. Prawidłowo wycięty otwór w płytce to zapas 1-2 mm. Warto więc pamiętać także o tym, że stomia zmniejsza się w okresie do 6-8 tygodni od operacji, a więc kluczową umiejętnością jest w tym czasie odpowiednie mierzenie stomii, do czego może przygotować personel medyczny.

Pielęgnacja zmian zapalnych na skórze wokół stomii

Jak rozpoznać objawy i przejść do procesu leczenia i pielęgnacji? W zakażeniu grzybiczym odparzoną skórę najczęściej kolonizują mikroorganizmy, np. – *candida albicans*, powodując zaostrzenie stanu skóry. **Objawia się to rumieniem z widocznymi, czerwonymi grudkami i krostkami wokół stomii.** Mogą również występować białe naloty. Zmiany grzybicze mogą dotyczyć chorych po długotrwałej antybiotykoterapii, w okresie osłabionej odporności oraz u chorych nie przestrzegających higieny i nieregularnie wymieniających sprzęt stomijny.

Zmiany zapalne na skórze wokół stomii spowodowane wyciekaniem treści jelitowej należy leczyć za pomocą pielęgnacyjnych preparatów stomijnych – past uszczelniających i gazików z płynem ochronnym. Na skórę zmienioną chorobowo można zastosować maść gojącą, którą rozprowadza się na miejsca zmienione, pozostawiając na około 15 minut. W dalszej kolejności, należy zmyć ją środkiem do pielęgnacji skóry, osuszyć lub wytrzeć i przykleić worek stomijny.

Jeżeli zapaleniu skóry towarzyszy wysięk, można zastosować puder stomijny, który pochłania nadmiar wilgoci oraz zwiększa przyczepność płytki stomijnej. Należy jednak pamiętać o usunięciu nadmiaru suchego pudru przed przyklejeniem worka stomijnego. Miejscowo na ranę można zastosować odpowiednio dobrane opatrunki specjalistyczne do gojenia ran. Do przemywania można zastosować środki grzybo- lub bakteriobójcze, zmniejszające tempo namnażania grzybów czy bakterii. Leczenie

ogólnoustrojowe, czyli leczenie z zastosowaniem antybiotyków lub leków, powinno odbywać się pod nadzorem lekarza.

Gdy skóra nie chce się goić, zaleca się zastosowanie miejscowo antybiotyku lub leków przeciwgrzybiczych, najlepiej po uprzednim badaniu mikrobiologicznym. Także stosowanie nieodpowiednich, drażniących preparatów pielęgnacyjnych, np. spirytusu może utrudnić gojenie, ponieważ nadmiernie wysuszają one skórę i usuwają jej naturalną warstwę ochronną, przez co wzrasta podatność na jej uszkodzenie.

Co jeszcze można zrobić, aby utrzymać skórę wokół stomii w dobrej kondycji bądź przyspieszyć proces gojenia rany okołostomijnej?

Proces leczenia zmian skórnych warto wesprzeć także od środka, poprzez dietę.

Najlepiej wykluczyć z codziennych posiłków kwaśne i ostre potrawy, które wpływają na bardziej drażniące działanie treści jelitowej.

Grażyna Zienkowska

Pielęgniarka, specjalistka pielęgniarstwa chirurgicznego, od 40 lat pracuje w oddziale chirurgicznym Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Białej Podlaskiej. W codziennej pracy zajmuje się m.in. edukacją i przygotowaniem pacjentów do adaptacji ze stomią. W edukacji opiera się o najlepsze, poparte długoletnią praktyką i wiedzą, metody pielęgnacji, doboru sprzętu stomijnego i leczenia ran okołostomijnych, stawiając przede wszystkim na komfort, dobre samopoczucie i zaufanie pacjenta.
